

Εθνικό δίκαιο - Σκωτία

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [en](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και τις νομικές βάσεις δεδομένων του Ηνωμένου Βασιλείου, με ειδική αναφορά στην επικράτεια της Σκωτίας.

Πηγές δικαίου

Οι κύριες πηγές δικαίου στην επικράτεια της Σκωτίας του Ηνωμένου Βασιλείου είναι οι εξής:

- η πρωτογενής νομοθεσία με τη μορφή **νόμων του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου** και **νόμων του Κοινοβουλίου της Σκωτίας**
- το **δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
- η δευτερογενής (ή παράγωγη) νομοθεσία με τη μορφή **κανονιστικών πράξεων** (statutory instruments) και **κανονιστικών πράξεων της Σκωτίας**. Άλλη παράγωγη νομοθεσία μπορεί να θεσπισθεί υπό μορφή **διοικητικών διαταγμάτων** (administrative orders)
- το **common law (κοινοδίκαιο)**, όπως αναπτύσσεται μέσω των δικαστικών αποφάσεων.

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Η πρωτογενής νομοθεσία, δηλαδή οι **νόμοι του Κοινοβουλίου**, παράγεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο και μπορεί να εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε οποιοδήποτε τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου έχει εγκρίνει επίσης την **εκχώρηση νομοθετικών εξουσιών** σε κοινοβούλια και συνελεύσεις, τα οποία μπορούν να θεσπίσουν πρωτογενή νομοθεσία που αφορά περιορισμένο φάσμα θεμάτων. Η νομοθεσία αυτή θα ισχύει στις επικράτειές τους. Άλλα είδη πρωτογενούς νομοθεσίας μπορούν να καταρτισθούν από τον Μονάρχη βάσει των προνομίων που διαθέτει υπό διάφορες μορφές, όπως υπουργικά διατάγματα (Orders in Council), διακηρύξεις (proclamations), βασικά διατάγματα (royal warrants), βασιλικές εντολές (royal instructions), κανονισμοί (regulations) και επιστολές αναγνώρισης δικαιώματος (letters patent).

Η δευτερογενής νομοθεσία παράγεται βάσει των εξουσιών που απονέμονται από ή με την έγκριση του Στέμματος (Her Majesty in Council), υπουργούς, υπουργεία, σκωτσέζους υπουργούς ή άλλο όργανο ή πρόσωπο. Η νομοθεσία αυτή ονομάζεται επίσης **κατ' εξουσιοδότηση ή παράγωγη νομοθεσία**, και ο νόμος που απονέμει τη σχετική αρμοδιότητα αναφέρεται ως εξουσιοδοτικός ή αρχικός νόμος. Η παράγωγη νομοθεσία μπορεί να έχει διάφορες ονομασίες, όπως υπουργικό διάταγμα (Order in Council), κανονισμός (Regulation) ή κανόνας (Rule), και όλες αυτές οι πράξεις μπορούν να αναφέρονται συλλήβδην ως κανονιστικές πράξεις (Statutory Instruments) ή κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας.

Ο **νόμος για τη Σκωτία του 1998** (Scotland Act 1998) θέσπισε και εκχώρησε εξουσίες στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας στο Εδιμβούργο. Επέτρεψε εκ νέου (κατόπιν δημοψηφίσματος) τη λειτουργία του Κοινοβουλίου της Σκωτίας το οποίο είχε διακόψει τις εργασίες του, όταν η Σκωτία ενώθηκε με την Αγγλία και την Ουαλία το 1707. Ωστόσο, καθώς η Σκωτία εξακολουθεί να είναι τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου μπορεί ακόμη να νομοθετεί σε ορισμένους τομείς. Πρωτογενής νομοθεσία μπορεί να θεσπιστεί από το Κοινοβούλιο της Σκωτίας στους θεματικούς τομείς που του έχουν εκχωρηθεί δυνάμει του νόμου για τη Σκωτία του 1998 (και του νόμου για τη Σκωτία του 2012). Στους εν λόγω τομείς περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι: υγεία, εκπαίδευση, τοπική αυτοδιοίκηση, κοινωνική εργασία, στέγαση, χωροταξικός σχεδιασμός, τουρισμός και οικονομική ανάπτυξη, ορισμένες πτυχές των μεταφορών, δικαιοσύνη, ελευθερία και ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων πτυχών ιδιωτικού και ποινικού δικαίου, αστυνομία και πυροσβεστική πολλές πτυχές του περιβάλλοντος, γεωργία και αλιεία αθλητισμός και τέχνες και εκπλήρωση διεθνών υποχρεώσεων σε εκχωρηθέντες τομείς. Με τον νόμο για τη Σκωτία του

2012 (Scotland Act 2012) η εκχώρηση νομοθετικής εξουσίας επεκτάθηκε σε τομείς όπως ορισμένα φορολογικά θέματα. Κανονιστικές πράξεις της Σκωτίας μπορούν επίσης να θεσπιστούν από σκωτσέζους υπουργούς δυνάμει των εξουσιών που τους έχουν εκχωρηθεί από νόμους του Κοινοβουλίου του Ηνωμένου Βασιλείου ή από νόμους του Κοινοβουλίου της Σκωτίας.

Η εξουσία σύναψης **διεθνών συνθηκών** εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου ανήκει στο Στέμμα – δηλαδή στον Μονάρχη βάσει του βασιλικού προνομίου – ο οποίος ενεργεί βάσει των συμβουλών της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου. Επί του παρόντος, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου δεν διαθέτει ρητή αρμοδιότητα σύναψης συνθηκών, αλλά εάν μια συνθήκη απαιτεί μεταβολή της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου ή χορήγηση δημόσιων πόρων, το Κοινοβούλιο ψηφίζει επ' αυτής κατά τον συνήθη τρόπο. Όλες οι συνθήκες της ΕΕ απαιτούν μεταβολές στη νομοθεσία για την εφαρμογή τους στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ως εκ τούτου, υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Όταν τεθεί σε ισχύ ο νόμος του 2010 για τη συνταγματική μεταρρύθμιση και τη διακυβέρνηση (Constitutional Reform and Governance Act 2010), μια συνθήκη θα μπορεί να επικυρωθεί μόνον εφόσον α) ένας υπουργός του Στέμματος έχει προηγουμένως διαβιβάσει αντίγραφο της συνθήκης στο Κοινοβούλιο, στο στάδιο της πρώτης ανάγνωσης, β) η συνθήκη έχει δημοσιευθεί και γ) έχει παρέλθει προθεσμία 21 ημερών συνεδριάσεων χωρίς κανένα από τα τμήματα του Κοινοβουλίου να έχει αποφανθεί ότι η συνθήκη δεν πρέπει να επικυρωθεί.

Ιεράρχηση κανόνων δικαίου

Εάν υπάρχουν συγκρούσεις μεταξύ των διαφορετικών πηγών δικαίου, ο βασικός φορέας για την επίλυσή τους είναι τα δικαστήρια. Οι διαφορές που αφορούν την ερμηνεία της νομοθεσίας μπορούν επίσης να επιλυθούν από τα δικαστήρια. Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει «γραπτό σύνταγμα» στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν είναι δυνατή η αμφισβήτηση ενός νόμου του Κοινοβουλίου στα δικαστήρια ως «αντισυνταγματικό». Σύμφωνα με τη **συνταγματικό δόγμα της «κοινοβουλευτικής κυριαρχίας»**, το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου είναι η ανώτατη νομοθετική αρχή – υπό την έννοια ότι μπορεί να παραγάγει και να καταργήσει οποιονδήποτε νόμο και ότι κανένα άλλο όργανο δεν δικαιούται να θεσπίσει ή να αμφισβητήσει το κύρος νόμου του Κοινοβουλίου.

Ωστόσο, η θεωρία της κοινοβουλευτικής κυριαρχίας περιορίζεται από τη συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Δυνάμει του νόμου για τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες του 1972, το **δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** αποτελεί μέρος του δικαίου της Αγγλίας και της Ουαλίας (και της Σκωτίας και της Βόρειας Ιρλανδίας). Η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι σύμφωνη κατά το δυνατόν με το δίκαιο της ΕΕ.

Ο νόμος για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 1998, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου, παρέχει στα δικαστήρια άλλη μια εξουσία αμφισβήτησης των νόμων του Κοινοβουλίου. Στον βαθμό του εφικτού, η εγχώρια νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με τα δικαιώματα που προβλέπονται στη Σύμβαση.

Οι αποφάσεις των δικαστηρίων, και ιδίως των δευτεροβάθμιων, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του δικαίου. Όχι μόνον παρέχουν αυθεντική ερμηνεία της νομοθεσίας, αλλά αποτελούν επίσης τη βάση του κοινοδικαίου (common law), το οποίο προκύπτει από τις αποφάσεις των δικαστηρίων σε προηγούμενες υποθέσεις (τη λεγόμενη νομολογία). Όσον αφορά το ποια δικαστήρια δεσμεύονται από τις αποφάσεις άλλων δικαστηρίων, η γενική αρχή είναι ότι ένα δικαστήριο δεσμεύεται από προηγούμενες αποφάσεις ανώτερου δικαστηρίου. Σε σχέση με θέματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι η ανώτερη αρχή. Το **High Court of Justiciary** είναι το ανώτατο ποινικό δικαστήριο της Σκωτίας, ενώ οι **Law Lords** της Βουλής των Λόρδων (House of Lords) αποτελούσαν το Ανώτατο Δικαστήριο για αστικές υποθέσεις στη Σκωτία. Ωστόσο, αντικαταστάθηκαν από το Ανώτατο Δικαστήριο, το οποίο τέθηκε σε λειτουργία από την 1η Οκτωβρίου 2009. Οι Law Lords έγιναν οι πρώτοι δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου (Justices of the Supreme Court), και ο Senior Law Lord έγινε ο Πρόεδρος του.

Θεσμικό πλαίσιο

Όργανα αρμόδια για τη θέσπιση νομικών κανόνων και για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Η πρωτογενής νομοθεσία θεσπίζεται από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Λονδίνο. Για να γίνει **νόμος του Κοινοβουλίου** μια **πρόταση νομοθεσίας** (γνωστή ως νομοσχέδιο, bill), πρέπει να εγκριθεί από τα δύο Σώματα του Κοινοβουλίου: τη Βουλή των Κοινοτήτων (House of Commons) και τη Βουλή των Λόρδων (House of Lords). Τα ακόλουθα στάδια λαμβάνουν χώρα και στις δύο Βουλές:

- πρώτη ανάγνωση (επίσημη παρουσίαση του νομοσχεδίου, χωρίς συζήτηση)
- δεύτερη ανάγνωση (γενική συζήτηση)
- στάδιο επιτροπής (λεπτομερής εξέταση, συζήτηση και τροπολογίες. Στη Βουλή των Κοινοτήτων, το στάδιο αυτό διεξάγεται συνήθως σε δημόσια επιτροπή νομοσχεδίων)
- στάδιο έκθεσης (ευκαιρία για περαιτέρω τροπολογίες)

- τρίτη ανάγνωση (τελευταία ευκαιρία συζήτησης τροπολογίες μπορούν να κατατεθούν στη Βουλή των Λόρδων)

Αφού εγκριθεί και από τις δύο Βουλές, το νομοσχέδιο επιστρέφει στην πρώτη Βουλή (από την οποία ξεκίνησε), προκειμένου να εξετασθούν οι τροπολογίες της δεύτερης Βουλής.

Αμφότερες οι Βουλές πρέπει να συμφωνήσουν στο τελικό κείμενο και μπορούν να αναπέμψουν πολλές φορές το νομοσχέδιο μεταξύ τους έως ότου επιτευχθεί συμφωνία για τη διατύπωσή του. Τότε πλέον, το νομοσχέδιο μπορεί να υποβληθεί για βασιλική επικύρωση (Royal Assent).

Στο **Κοινοβούλιο της Σκωτίας** εφαρμόζεται παρόμοια διαδικασία όσον αφορά την παρουσίαση, την εξέταση, τη συζήτηση και την ψήφιση των νομοσχεδίων, με τη διαφορά ότι υπάρχει **μία μόνο Βουλή**. Υπάρχουν τρία στάδια:

- **Στάδιο 1:** Η αρμόδια ή οι αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές ελέγχουν προσεκτικά το νομοσχέδιο και συντάσσουν έκθεση για τις γενικές αρχές του νομοσχεδίου. Η έκθεση εξετάζεται ακολούθως από το Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια συνεδρίασής του και διεξάγεται συζήτηση με θέμα τη συμφωνία επί των γενικών αρχών του νομοσχεδίου. Εάν το Κοινοβούλιο καταλήξει σε συμφωνία, το νομοσχέδιο περνά στο στάδιο 2.
- **Στάδιο 2:** Το νομοσχέδιο εξετάζεται λεπτομερώς από επιτροπή ή, ενίοτε, από επιτροπή ολόκληρου του Κοινοβουλίου (Committee of the Whole Parliament). Στο στάδιο αυτό μπορούν να γίνουν αλλαγές στο νομοσχέδιο, γνωστές ως τροπολογίες.
- **Στάδιο 3:** Το νομοσχέδιο εξετάζεται εκ νέου από το Κοινοβούλιο κατά τη διάρκεια συνεδρίασής του. Στη φάση αυτή είναι δυνατή η υποβολή πρόσθετων τροπολογιών. Ακολούθως, το Κοινοβούλιο συζητά και αποφασίζει εάν θα ψηφίσει το νομοσχέδιο στην τελική του μορφή.

Αφού το νομοσχέδιο περάσει από όλα τα κοινοβουλευτικά στάδια στο Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου ή στο Κοινοβούλιο της Σκωτίας, διαβιβάζεται στον Μονάρχη για **βασιλική επικύρωση (Royal Assent)**, μετά την οποία γίνεται **νόμος (Act)**. Στη Σκωτία, προβλέπεται περίοδος τεσσάρων εβδομάδων κατά τη διάρκεια της οποίας το νομοσχέδιο μπορεί να αμφισβητηθεί από τους δικαστικούς λειτουργούς (Law Officers) σε περίπτωση που εκτιμούν ότι υπερβαίνει τις νομοθετικές εξουσίες του Κοινοβουλίου της Σκωτίας..

Η πρωτογενής νομοθεσία μπορεί γενικά **να τροποποιηθεί ή να καταργηθεί** μόνον με νέα πρωτογενή νομοθεσία. Υπάρχουν, ωστόσο, εξαιρέσεις βάσει των οποίων ορισμένες τροποποιήσεις και καταργήσεις μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω κανονιστικής πράξης. Αυτό συμβαίνει σε περίπτωση συμμόρφωσης με υποχρεώσεις που επιβάλλει η ΕΕ ή μεταρρυθμιστικής νομοθεσίας η οποία περιορίζει ή καταργεί κανονιστικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, τα διατάγματα αυτά πρέπει να εγκριθούν με θετική απόφαση από τα δύο σώματα του Κοινοβουλίου προτού θεσπισθούν.

Η πρωτογενής νομοθεσία τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις **διατάξεις περί έναρξης ισχύος** που περιλαμβάνονται στον νόμο. Ο νόμος μπορεί να προσδιορίζει μια συγκεκριμένη ημερομηνία έναρξης ισχύος. Αυτή μπορεί να είναι αμέσως μετά τη βασιλική επικύρωση, συγκεκριμένη ημερομηνία (συνήθως τουλάχιστον δύο μήνες μετά τη βασιλική επικύρωση) ή ημερομηνία που θα προσδιορισθεί από υπουργό ή υπηρεσία μέσω διατάγματος έναρξης ισχύος (κανονιστική πράξη). Είναι δυνατόν να προσδιορισθούν διαφορετικές ημερομηνίες για διαφορετικές διατάξεις ενός νόμου.

Η ημερομηνία έναρξης ισχύος οποιουδήποτε παράγωγου νομοθετήματος προσδιορίζεται συνήθως στην ίδια την πράξη. Κατ' εξαίρεση, η ημερομηνία έναρξης ισχύος μπορεί να ορισθεί με δημοσίευση ανακοίνωσης στις επίσημες εφημερίδες (London Gazette ή Edinburgh Gazette).

Νομικές βάσεις δεδομένων

Διάφορες νομικές βάσεις δεδομένων είναι διαθέσιμες.

- Στον δικτυακό τόπο του [Γραφείου ενημέρωσης του δημόσιου τομέα \(Office of Public Sector Information - OPSI\)](#) παρέχεται το πλήρες κείμενο **κάθε πρωτογενούς νομοθεσίας** που έχει θεσπισθεί από το Κοινοβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου, το Κοινοβούλιο της Σκωτίας, την Εθνοσυνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας και την Εθνοσυνέλευση της Ουαλίας καθώς και **κάθε παράγωγη νομοθεσία** που εφαρμόζεται στο σύνολο ή σε μέρος του Ηνωμένου Βασιλείου. Η πρόσβαση στις πληροφορίες παρέχεται δωρεάν.
- Η **αναθεωρημένη πρωτογενής νομοθεσία** από το 1235 έως σήμερα, η οποία αφορά το σύνολο της επικράτειας του Ηνωμένου Βασιλείου, είναι διαθέσιμη στη [Βάση δεδομένων της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου \(UK Statute Law Database\)](#). Η πρόσβαση στη βάση δεδομένων παρέχεται δωρεάν.

Παρότι στον δικτυακό τόπο του OPSI διατίθεται **ολόκληρη η νομοθεσία της Σκωτίας**, όλη η πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία της Σκωτίας που θεσπίστηκε και εφαρμόστηκε μετά την εκχώρηση των εξουσιών το 1999 διατίθεται επίσης στον

δικτυακό τόπο του [Βασιλικού Τυπογραφείου της Σκωτίας \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#). Η πρόσβαση στη νομοθεσία παρέχεται δωρεάν.

Ο δικτυακός τόπος [Legislation.gov.uk](#), ο οποίος ενσωματώνει τους δικτυακούς τόπους τόσο του OPSI όσο και της Statute Law Database, και επίσης αντικαθιστά τη νομοθεσία που δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο του Βασιλικού Τυπογραφείου της Σκωτίας, αποτελεί πλέον την επίσημη ιστοσελίδα για το σύνολο της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου.

Σχετικοί σύνδεσμοι

[Γραφείο ενημέρωσης του δημόσιου τομέα \(Office of Public Sector Information - OPSI\)](#), [Βάση δεδομένων της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου \(Statute Law Database\)](#), [legislation.gov.uk](#), [Βασιλικό Τυπογραφείο της Σκωτίας \(Office of the Queen's Printer for Scotland\)](#)

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Τελευταία επικαιροποίηση: 30/04/2019